

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიის 18.02.21 წლის №098.20¹
გადაწყვეტილების მოკლე მიმოხილვა

ანა ლომთაძე (სტუდენტი)

ფაქტები

მომჩივანი არის ორგანიზაცია, რომლის საქმიანობის ერთ ერთ ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს ლგბტქი+ ადამიანების უფლებების დაცვა. 2020 წლის 16 ნოემბერს სოციალურ ქსელ „facebook“-ში ტელეკომპანია --- გვერდზე გამოქვეყნდა სიუჟეტი. სიუჟეტში ნაჩვენები იყო, რომ 2020 წლის 16 ნოემბერს გამართულ ადვოკატი ღონისძიების შეფარდების სხდომაზე ბრალდებული და მისი ადვოკატი (შემდეგში „ადვოკატი“) მსხვერპლის სექსუალურ ორიენტაციაზე მიუთითებდნენ. ადვოკატის გაკეთებულ კომენტარში გამოყენებულია ტერმინები: „არატრადიციული სექსუალური ორიენტაციის ნიშნით“, „არატრადიციული სექსუალური კონტაქტი“, ადვოკატმა მამაკაცთა სექსუალური კავშირი შეაფასა, როგორც „ამორალური და არანორმალური“. ადვოკატის განმარტებით, საჩივარი უსაფუძვლოა და მისი განცხადება ემსახურებოდა კლიენტის (ბრალდებულის) ინტერესის დაცვას განზრახ მკვლელობის საქმეში. ადვოკატმა საუბრის დასაწყისშივე განმარტა, რომ იგი აჟღერებდა კლიენტის პოზიციას. შესაბამისად, ფრაზები: „ორი ადამიანი იყვნენ ერთმანეთის მეგობრები“, „არატრადიციული სექსუალური ორიენტაციის ნიშნით“, „მათგან ერთ-ერთმა მის მიმართ გამოიჩინა სექსუალური ლტოლვა და მას სთავაზობდა არატრადიციული სექსუალურ კონტაქტს“ - წარმოადგენდა კლიენტის პოზიციას. ასევე, ადვოკატმა ამორალურად მოიხსენია არა ერთი მამაკაცის კონტაქტი მეორე მამაკაცის მიმართ, არამედ სექსუალური კონტაქტის დამყარების მცდელობის იძულება, ასევე ახსენა, რომ როდესაც ადამიანს არ სურს რაიმე და მას სთავაზობენ იმას, რაც არ სურს, ეს იწვევს გაღიზიანებას. ადვოკატის განმარტებით აღნიშნული საქმე მისთვის იყო მორალურად მძიმე, თუმცა შეასრულა პროფესიული მოვალეობა.

პროცესუალური ისტორია

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიას საჩივრით მომართა მომჩივანმა და მოითხოვა ადვოკატისათვის დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრება, რადგან ადვოკატის საჯარო განცხადება არის ჰომოფობიური და პირდაპის მიმართული აწ გარდაცვლილი პიროვნების, მსხვერპლის დისკრედიტაციისკენ.

სამართლებრივი შეფასება

უფლებამოსილი მომჩივანი

ეთიკის კომისიაში დისციპლინური წარმოების დაწყების საფუძველია პირის საჩივარი, რომელსაც მიაჩნია, რომ ადვოკატის ქმედებით დაირღვა მისი უფლებები და ინტერესები, გარდა ანონიმური საჩივრისა (დებულება, მუხლი 6.1(ა)). საჩივრის ავტორი, წარმოადგენს ორგანიზაციას, რომლის საქმიანობის ერთ-ერთ ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს ლგბტქი+ ადამიანების უფლებების დაცვა. განსახილველ საქმეში ორგანიზაცია უშუალოდ არ წარმოადგენს დაზარალებულის ინტერესებს, თუმცა მონიტორინგს უწევს საქმის მიმდინარეობას, რათა ლგბტქი+ ადამიანების უფლებები ჯეროვნად იყოს დაცული. აქედან გამომდინარე, კომისიის შეფასებით, საჩივრის ავტორი უფლებამოსილი განმცხადებელია.

¹ <https://gba.ge/pdf/62176b927b026.pdf/098-20,%20ar%20agdzvra,%2018.02.21.pdf>

ადვოკატის გამოხატვის თავისუფლების ფარგლები

ეთიკის კომისიამ აღნიშნულ საქმეზე იმსჯელა პროცესის მონაწილის პატივისცემის კუთხით და შეაფასა დაირღვა თუ არა ადვოკატთა შესახებ საქართველოს კანონის მე-5 და 38.4-ე და ადვოკატთა ეთიკის კოდექსის 9.1-ე და 9.4-ე მუხლები. ყოველ ადამიანს აქვს სიტყვის...თავისუფლება (საქართველოს კონსტიტუცია, მუხლი 19.1). ყოველ ადამიანს აქვს უფლება თავისუფლად მიიღოს და გაავრცელოს ინფორმაცია, გამოთქვას და გაავრცელოს თავისი აზრი ზეპირად, წერილობით ან სხვაგვარი საშუალებით (საქართველოს კონსტიტუცია, მუხლი 24.1). აღნიშნული უფლება არ არის აბსოლუტური და შეიძლება შეიზღუდოს, თუ ის ლახავს სხვათა უფლებებს. შესაბამისად, ადვოკატებს უფლება აქვთ ისარგებლონ ამ უფლებით და გამოთქვან აზრი, თუმცა მათ უნდა დაიცვან სხვათა ღირსება და არ შეზღუდონ სხვათა უფლებები. ეთიკის კომისია დაეყრდნო საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს დადგენილ პრაქტიკას, რომლის მიხედვითაც თავისუფალი სიტყვის მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ იგი მოიცავს გამოხატვის ისეთ ფორმებსაც, რომელიც საზოგადოების დიდი ნაწილისათვის მიუღებელი და აღმაშფოთებელია. სწორედ ამიტომ, გამოხატვის თავისუფლება წარმოადგენს პლურალიზმის, ტოლერანტობის და დემოკრატიული საზოგადოების ძირითად ქვაკუთხედს. კლიენტთან შეთანხმებით, ადვოკატი მიზნად ისახავდა საზოგადოების ინფორმირებას მკვლელობის მოტივთან დაკავშირებით. კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის პრინციპიდან გამომდინარე, ადვოკატმა გააჟღერა კლიენტის პოზიცია იმ ფორმით, რაც დაცულია აზრის გამოხატვის თავისუფლებით. ამასთან, ადვოკატი სარგებლობს იმუნიტეტით იმ გამონათქვამების მიმართ, რომელიც მან გააკეთა კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე.

დასკვნა

ადვოკატის მიმართ არ აღიძრა დისციპლინური დევნა, რადგან ვერ დადასტურდა ადვოკატის მხრიდან პროცესის მონაწილის უფლებების შელახვა (ადვოკატთა შესახებ კანონი, მუხლი 5(გ), ეთიკის კოდექსი, მუხლი 9.1, 9.4).